

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 80/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBÁNI & Partners s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Michal Ševčík, PhD., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 15 Ek 1240/2018 zo 17. septembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], narodeného

██████████ ████████████████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 Ek 1240/2018 zo 17. septembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutým uznesením bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu sp. zn. 15 Ek 1240/2018 z 27. mája 2019, ktorým zamietol návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie, ktorá prebieha na základe rozhodnutia stavebného úradu, ktorým bola predchádzajúcej vlastníčke bytu uložená povinnosť spočívajúca v odstránení nepovolených stavebných úprav v byte. Okresný súd podľa sťažovateľa nevzal do úvahy, že rozhodnutie v správnom konaní zaväzuje osobu odlišnú od sťažovateľa, a nebolo preukázané, že by na sťažovateľa prešla akákoľvek povinnosť, ktorú stavebný úrad uložil inej osobe. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že nie je právnym nástupcom osoby, ktorej bola individuálnym správnym aktom uložená právna povinnosť, ale je len nadobúdateľom nehnuteľnosti, ktorú mu predala osoba povinná v zmysle exekučného titulu.

3. Sťažovateľ zastáva názor, že niektoré rozhodnutia vydané v stavebnom konaní zaväzujú právnych nástupcov, ale nezaväzujú nadobúdateľov, čo je odlišný právny termín, a preto vedenie exekúcie je v tomto prípade možné len proti osobe, ktorej bola povinnosť konkrétnym správnym rozhodnutím uložená. Nadobudnutie nehnuteľnosti nemožno podľa sťažovateľa zamieňať s právnym nástupníctvom a rozširovať tak okruh povinných osôb podľa Exekučného poriadku.

4. Sťažovateľovi dosiaľ nebola predložená žiadna verejná listina preukazujúca, že povinnosť uložená exekučným titulom ████████████████████ prešla na sťažovateľa ako povinného, ide preto o nezákonnú exekúciu. Jedinou osobou, od ktorej je možné požadovať splnenie uloženej povinnosti, je predchádzajúca vlastníčka nehnuteľnosti, ktorá

bola zaviazaná na splnenie konkrétnej povinnosti. Predložený exekučný titul sťažovateľa nijako nezaväzuje, pretože § 96a zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) nezakladá jeho pasívnu legitímáciu ako povinného v exekučnom konaní.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že napadnutým uznesením bolo porušené jeho základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, zrušil napadnuté uznesenie a zaviazal okresný súd na úhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

12. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

13. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti obdobne ako v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 27. mája 2019 (vydanému vyšším súdnym úradníkom) namieta, že nie je právnym nástupcom vo vzťahu k povinnosti odstrániť nepovolené stavebné úpravy v byte uloženej exekučným titulom – rozhodnutím stavebného úradu predchádzajúcej vlastníčke bytu, ktorá jediná je týmto individuálnym správnym aktom viazaná. Sťažovateľ zastáva názor, že je iba nadobúdateľom dotknutej nehnuteľnosti, a preto sa naňho povinnosť uložená exekučným titulom nevzťahuje, nie je pasívne legitimovaným subjektom (ani v zmysle § 96a stavebného zákona), vedenie exekúcie považuje za nezákonné, pretože bol v rozpore s Exekučným poriadkom rozšírený okruh povinných.

15. Podľa § 36 ods. 1 Exekučného poriadku proti inému než tomu, kto je v exekučnom titule označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v exekučnom titule označený ako oprávnený, možno navrhnúť vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu.

Podľa § 36 ods. 2 Exekučného poriadku prevod alebo prechod práv alebo povinností musí byť doložený verejnou listinou alebo inou listinou, z ktorej takáto skutočnosť vyplýva; to neplatí, ak táto skutočnosť vyplýva zo zákona alebo z obchodného registra.

Podľa § 96a stavebného zákona rozhodnutia stavebného úradu vydané podľa § 86, § 87, § 88, § 88a, § 94 a § 96 sú záväzné aj pre právnych nástupcov vlastníkov stavby.

Podľa § 88a ods. 5 stavebného zákona ak sa v konaní o dodatočnom povolení stavby preukáže rozpor s verejnými záujmami alebo stavebník v určenej lehote nesplní podmienky rozhodnutia o dodatočnom povolení stavby, stavebný úrad nariadi odstránenie stavby.

16. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie a konštatuje, že argumentácia okresného súdu v napadnutom rozhodnutí je veľmi konkrétna a presvedčivá, keďže výstižným spôsobom, aplikujúc relevantné ustanovenia právnych predpisov, odôvodnil, prečo bol návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietnutý, poukazujúc na charakter exekučného titulu, ktorým je individuálny správny akt in rem, ktorý je v súlade s § 96a stavebného zákona záväzný aj pre všetkých právnych nástupcov vlastníka stavby, v danom prípade dotknutého bytu.

17. Ústavný súd k uvedenému dodáva, že stavebné povolenie, resp. rozhodnutie o odstránení nepovolených stavebných úprav, ktoré je exekučným titulom v danej veci, je individuálnym správnym aktom, ktorý autoritatívnym spôsobom rieši právne vzťahy medzi účastníkmi správneho konania a z ktorého vyplývajú povinnosti verejnoprávneho charakteru.

18. Aj ústavný súd zastáva názor, že v danom prípade bolo ako exekučný titul predložené rozhodnutie, ktoré má charakter správneho aktu in rem, preto práva alebo povinnosti z neho vyplývajúce sú prenositeľné na inú osobu spolu s vecou, na ktorú sa vzťahujú. Uvedený záver je rešpektovaný aj právnou teóriou, v zmysle ktorej akty in rem

pôsobia voči každej osobe, ktorá sa vo vzťahu k predmetu daného aktu nachádza v rovnakej právnej situácii ako pôvodný adresát. Skutočnosť, že správny akt zaväzuje aj nástupcu, musí byť v zásade vždy výslovne vyjadrená v zákone (porovnaj Hendrych, D. a kol. Správni právo. Obecní část. 5. rozšírené vydanie. Praha : C. H. Beck, 2003. s.1119, 120).

19. Takéto výslovné zákonné ustanovenie nachádzame v citovanom § 96a stavebného zákona, z ktorého vyplýva záväznosť uvedených rozhodnutí vydaných v stavebnom konaní pre právnych nástupcov vlastníkov stavby. Pokiaľ by bola správna právna úvaha sťažovateľa o neprevoditeľnosti povinností uložených v rozhodnutí o odstránení stavby na inú osobu, znamenalo by to stratu materiálnej vykonateľnosti predmetného rozhodnutia, keďže vlastníctvo tejto nehnuteľnosti v súčasnosti prináleží sťažovateľovi a pôvodná vlastníčka už nemá možnosť uloženú povinnosť splniť, čo by tiež bolo v rozpore so zmyslom a účelom stavebného zákona, ako to napokon uviedol aj okresný súd v napadnutom uznesení.

20. Ústavný súd tiež konštatuje, že ani špekulatívna polemika sťažovateľa o rozdielnom obsahu pojmov právny nástupca a nadobúdateľ práv neobstojí. Sťažovateľ sa uzatvorením kúpnej zmluvy stal súčasne právnym nástupcom vlastníckych oprávnení a povinností predchádzajúceho vlastníka (sukcesia) viažucich sa na prevádzanú nehnuteľnosť, a preto v danom prípade nemožno dospieť k záveru o nedostatku pasívnej legitímácie sťažovateľa ako povinného v exekučnom konaní.

21. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založené napadnuté rozhodnutie, nie je arbitrárny, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a v danej veci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Skutočnosť, že sa sťažovateľ nestotožňuje s právnym názorom okresného súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného rozhodnutia, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

22. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, nevyplýva žiadna možnosť ich porušenia, reálnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

23. Pokiaľ totiž sťažovateľ porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k porušeniu uvedených práv, je preto celkom prirodzené, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako ani práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

24. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol o odmietnutí ústavnej sťažnosti aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu